Постојана работна група за регионален рурален развој во ЈИЕ

www.seerural.org

"**SWG**" = Постојана работна група за регионален рурален развој во ЈИЕ**.**

Меѓународна меѓувладина организација, сочинета од владини институции одговорни за земјоделство и рурален развој во државите/териториите на ЈИЕ.

Управувачко и координативно тело – Главна канцеларија / секретаријат на SWG во Скопје, Северна Македонија Head Office/Secretariat.

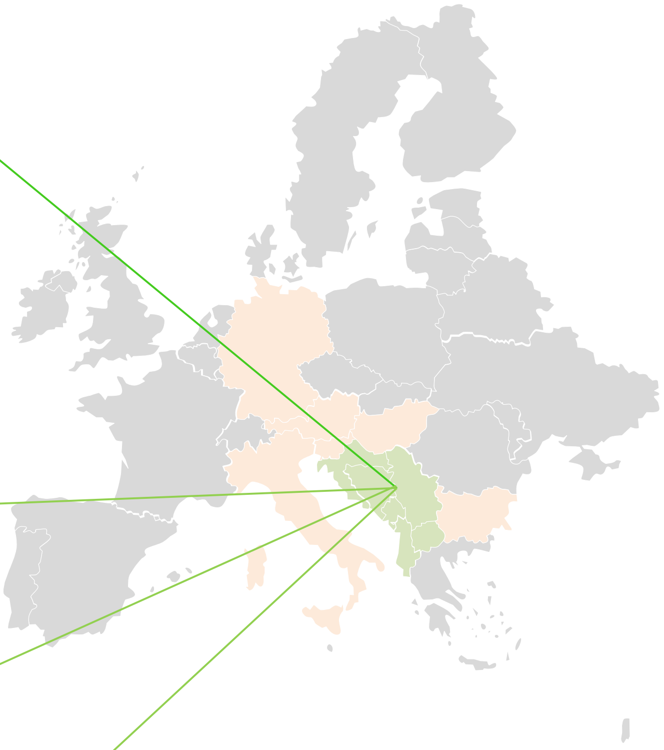

Институции членки

- Министерство за земјоделство, храна и заштита на потрошувачите, **Албанија**
- Министерство за надворешна трговија и економски односи, **Босна и Херцеговина**
- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство, **Република Српска**, Босна и Херцеговина
- Федерално министерство за земјоделство, водостопанство и шумарство, **Федерација на Босна и Херцеговина**, Босна и Херцеговина
- Министерство за земјоделство, шумарство и рурален развој, **Косово***
- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство, **Северна Македонија**
- Министерство за земјоделство и рурален развој, **Црна Гора**
- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство, **Србија**

* *This designation is without prejudice to positions on status, and is in line with UNSCR 1244 and the ICJ Opinion on the Kosovo declaration of independence.*

Институции набљудувачи

- Министерство за одржливост и туризам, **Австрија**
- Министерство за земјоделство и храна, **Бугарија**
- Федерално министерство за храна, земјоделство и заштита на потрошувачите, **Германија**
- Министерство за рурален развој, **Унгарија**
- Министерство за земјоделство, храна и шумарски политики, **Италија**
- Министерство за земјоделство, шумарство и храна, **Словенија**
- Министерство за земјоделство, **Хрватска**
- Покраински секретаријат за земјоделство, водостопанство и шумарство, Автономна покраина **Војводина**, Србија

Управување со природни ресурси во ЈИЕ: Шуми, почви и води

2017

www.seerural.org

Статус на шумските ресурси во ЈИЕ

Површини под шуми (Извор: Национални извештаи - Дел В)

Форма на вегетација	Албанија	БиХ	Северна Македонија	Косово*	Србија	Црна Гора
			ha			
1. Високостеблени шуми	452.240	1.652.400	255.484	73.000	796.000	371.285
2. Нискостеблени шуми	336.815	1.252.200	546.179	408.000	1.456,400	355.840
1+2. Сите шуми	789.055	2.904.600	801.663	481.000	2.252.400	727.125
3. Грмушки	252.336	130.600	18.972	481.000	n/a	-
4. Голини	167.613	187.200	256.802	7.000	92.000	-
3+4. Грмушки и голини	419.949	317.800	275.774	21.540	92.000	-
5. Останати шумски површини	29.400	9.100	14.459	28.540	382.400	99.657
FAO шуми (1+2+3+5)	1.070.791	3.035.700	835.094	990.540	2.634.800	-
6. Сите шуми и шумско земјиште	1.238.404	3.231.500	1.091.896	997.540	2.726.800	826.782

Статус на шумските ресурси во ЈИЕ

- Шума и шумско земјиште – најмногу (процентуално) во Црна Гора (69%) и БиХ (63%), најмалку во Србија (29.1%);
- Голем удел на нискостеблени шуми
- Највисок процент на нискостеблени шуми - Косово* (високите шуми покриваат само 15% од шумската површина), помал во Албанија и во БиХ - речиси исто учество на високостеблена и нискостеблена шума (57: 43%)

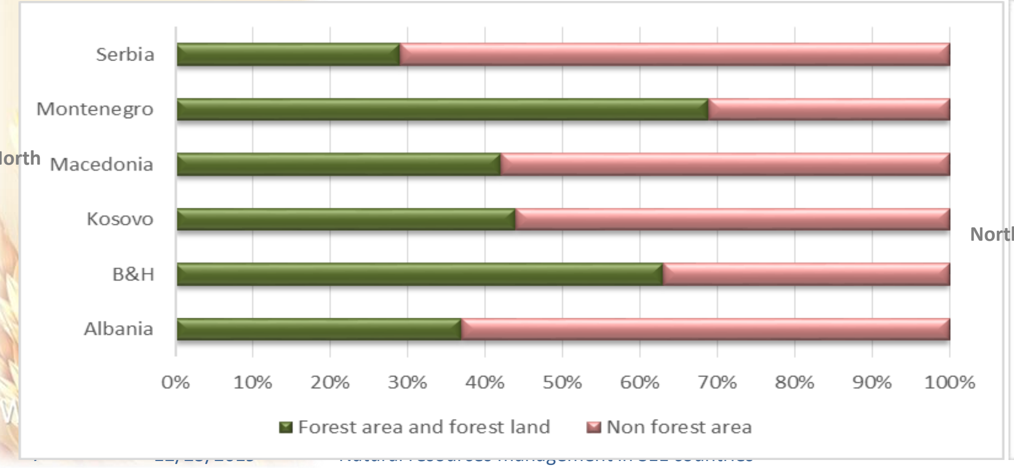

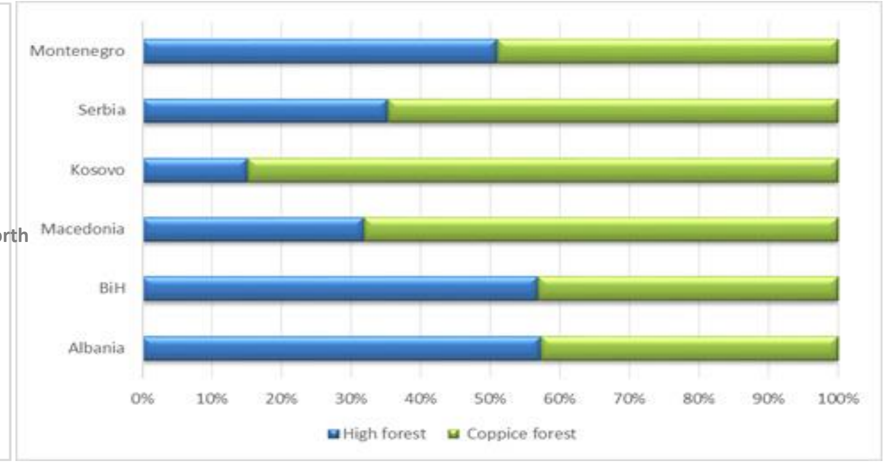

Дрвна маса, прираст, сечив етат и понори на јаглерод

- Највисоката просечна вредност на дрвна маса на хектар - Босна и Херцеговина (201 m3 / ha)
- Албанија и Србија имаат приближно ист обем на дрвна маса на хектар (околу 161 m3 / ha),
- Црна Гора (159,6 m3 / ha)
- Најниска вредност - Македонија и Косово* (околу 83 m3 / ha)

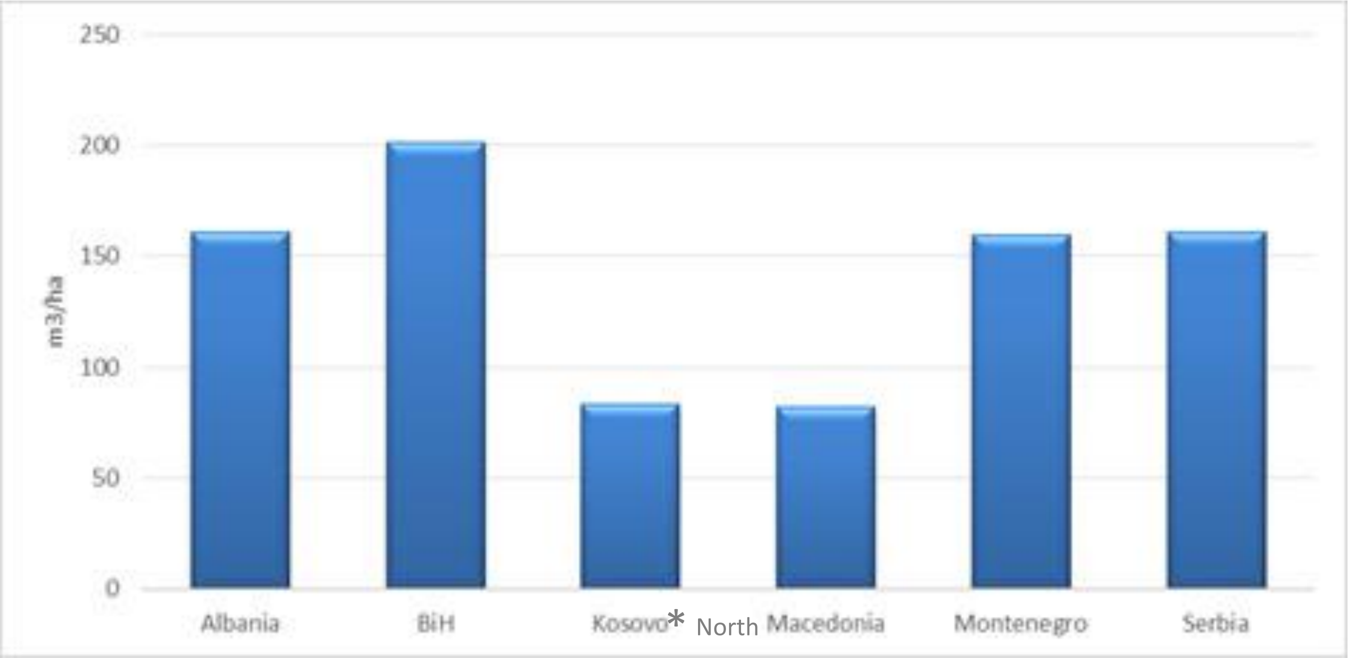

Дрвна маса по земја во ЈИЕ (m3 / ha) (Извор: Национални извештаи - дел Б).

Недостаток на релевантни податоци

- Просечни вредности на сечив етат
- Количина на исечена дрвна маса на хектар - прикажани податоци од 385x103 m3 во Албанија до 5.718x103 m3 во БиХ
- Количина на фиксиран јаглерод - податоци само за некои земји : Косово* има јаглероден фонд од 6.142.173 t CO2, Србија околу 120.2 мил. метрички t C (просек по ha - 53,4 t), Црна Гора има 1.253.738,73 t јаглерод од прираст

Типови на шуми

- Доминираат листопадни шуми (највисоко присуство во Црна Гора и Косово*, 91% и 93%)
- Најчести видови - бука и даб
- Најчести иглолисни видови - црн бор, бел бор, итн.

Сопственичка структура на шумите

- Во Европа: 49,6% од шумите се во приватна сопственост, 50,4% во државна сопственост
- Во Албанија: 97% од шумите се во државна сопственост
- Во Црна Гора: 52,3% од шумите се во државна сопственост

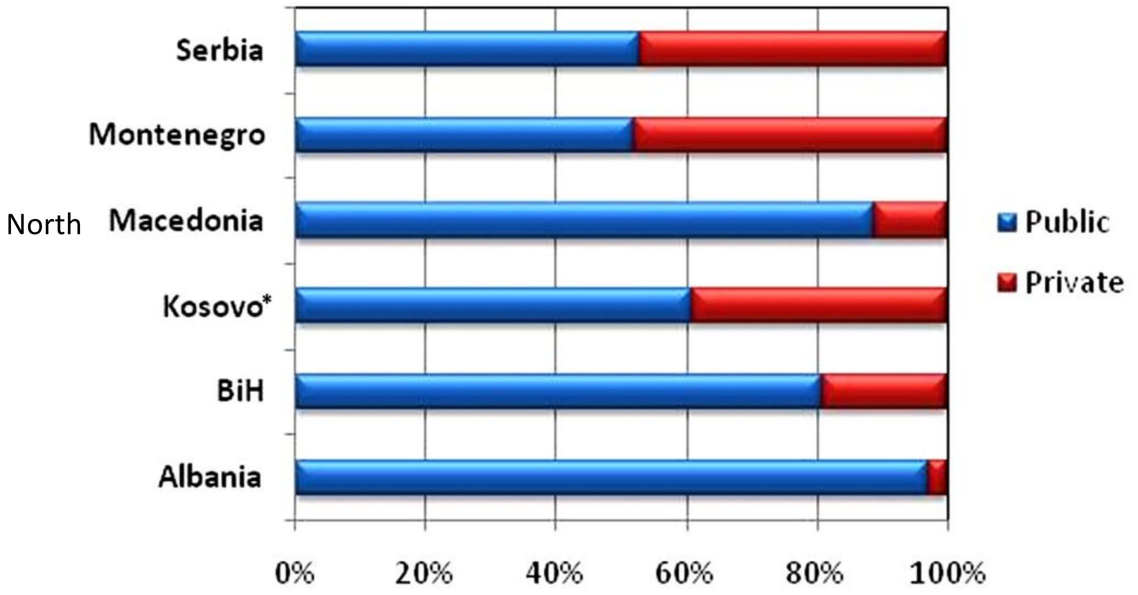

Структура на сопственост на шуми во регионот (Извор: Национални извештаи - Дел Б)

Здравствена состојба на шумите и настанати штети

- Најголема закана за шумите во периодот 2011 – 2015: направени од луѓето, природните катастрофи и растителните болести
- Во Црна Гора и Косово* - болести на растенијата (14.5% од шумскиот фонд биле погодени од штети)
- Во Албанија и Македонија – предизвикани од човечки фактор
- Во БиХ – шумски пожари
- Во Србија - природни катастрофи (поплави, мраз и оштетувања од ветер)

Шумски штети во регионалните земји / територии во последните пет години (Извор: Национални извештаи - дел Б)

North

	Албанија	Босна и Херцеговина	Косово*	Северна Македонија	Црна Гора	Србија
	Вкупно за период 2011 до 2015 (1,000 m3)					
Предизвикана од човек	43.574	531	600	114.157	20.457	95.530
Штета од инсекти	-	252	909	4758	3.979	48.781
Природни катастрофи	-	430	258	26.471	-	1.664.701
Штета од болести на растенијата	-	29	1.119	-	235.868	41.448
Штета од шумски пожари	8.400	1.162	459	35.291	-	105.287
Други	-	-	36.042	-	10.932	4.728

www.seerural.or

Вработување во секторот шумарство

- Бројот на вработени лица се движи од 395 (Црна Гора) до 9.238 (БиХ)
- Во Косово* 3.293 (во 2015), во Северна Македонија 2.232, во Србија 7.636.
- Најголем број на вработени се во преработка на дрво и производство на мебел

Структура на приходите и годишни приходи на државните шумски претпријатија

- Во Албанија: продажба на дрва, не-дрвни шумски производи (НДШП), дозволи за лов и концесии - вкупни приходи од шумарски активности 2.000.000 EUR.
- Во РС и ФБиХ: примарниот производ на јавните шумски претпријатија е дрвото; негативен финансиски резултат во 2014
- Во Србија: вкупните приходи во шумарскиот сектор околу 77.200.000 EUR
- Во Косово*: главните приходи се остварени од изнајмување на шумско земјиште, продажба на стоечки дрвја (вредност по трупци на дрвјата) и наплата на надоместокот за технички и советодавни услуги; Вкупни приходи 1.331.700 EUR
- Во Црна Гора: вкупни приходи 4.569.300 EUR

Учество на шумарскиот сектор во БДП

- Во Албанија не се пресметува
- Во БиХ надолен тренд
- Во Косово* 2.5-3.5% од БДП
- Во Северна Македонија 2.5 - 3%
- Во Црна Гора помалку од 2%
- Во Србија 2.6%.

Трговски биланс

- Албанија: увезува најголемиот дел од дрвните продукти, покрај огревното дрво
- БиХ: извоз од 381.225.000 EUR
- Косово*: негативен трговски биланс за сите производи од дрво
- Северна Македонија: најголем дел од увозот доаѓа од иверка, четинарска граѓа, столарија и паркет
- Црна Гора: извоз од 30.030.000 ЕУР, увозот опаѓа за околу 3.3%.
- Србија: позитивен трговски биланс за 2014 и 2015

Нелегална сеча

- Албанија: опаѓачки тренд, вкупен обем на нелегална сеча е околу 15% од годишната сеча.
- БиХ: сериозен проблем, износот на нелегално исечено дрво е проценето на 1,2 милиони m3
- Косово*: бесправната сеча е идентификувана како проблем во 40% од јавното шумско земјиште и 29% од приватните шумски предели
- Црна Гора: два типа на бесправна сеча - бесправна сеча од сиромаштија и комерцијално незаконско сечење. Официјално забележана бесправна сеча во државните шуми во периодот од 2002 до 2015 година изнесува 58.714m^3.
- Северна Македонија: обемот на нелегално исечено дрво се движи од 25% - 30%
- Србија: главно се појавува во раселените рурални средини каде казните за нелегални активности во шумарскиот сектор се многу ниски

Клучни регионални предизвици

1. Недоволен развој на секторот базиран на шумите и природните ресурси
2. Неконтролираното користење на земјиштето треба да се регулира
3. Екосистемските услуги имаат голем потенцијал
4. Бизнис окружувањето треба да се зајакне
5. Приватните сопственици на земјиште да бидат активирани
6. Отпорноста е интегрален концепт за користење на природните ресурси
7. Институционалната рамка има потреба од интегрирана и координирана поддршка
8. Капацитетите и образованието се вредни за инвестирање

www.seerural.org

Главни регионални препораки

- Да се создадат нови можности за креирање и додавање на вредност
- Да се подобри и хармонизира просторното планирање
- Да се исчистат загадените подрачја
- Да се создадат меѓусекторски платформи за креирање политики и донесување одлуки
- Да се истражат нови можности за маркетинг и наплата на услугите на екосистемот
- Да се подобри имплементацијата на регулативата и правната безбедност
- Да се создаде окружување кое ќе го стимулира бизнисот
- Да се поддржи организирањето на приватните сопственици на шуми
- Да се развијат јасни акциони планови земајќи ги во предвид климатските промени
- Да се создадат интегрирани системи за следење на шумите, почвата и водите
- Да се зголемат инвестициите во водна инфраструктура и да се подобрат стратегиите за поголема ефикасност на користењето на водата
- Да се изградат професионални капацитети во администрацијата и институциите
- Да се обезбеди национално финансирање за образование и градење на капацитети за интегрирано управување со природните ресурси.

www.seerural.org